

Datum: 4 juni 2020

Onderwerp: Input VNG voor AO GGZ, maatschappelijke opvang, suïcidepreventie

Geachte dames en heren,

Maandag 8 juni is het AO GGZ, maatschappelijke opvang, suïcidepreventie. De VNG vraagt uw aandacht voor drie onderwerpen:

- Visie Commissie Dannenberg en doordecentralisatie Beschermd Wonen: gemeenten blijven ook na de doordecentralisatie in regio's samenwerken; 2. Onzekere financiële situatie gemeenten: inwoners mogen hier geen last van krijgen. Daarom een ex-post uitname Wlz uit het Gemeentefonds i.p.v. een ex-post uitname zoals nu voorzien; 3. Dakloosheid: VNG is blij met initiatief van staatssecretaris Blokhuis voor aanpak dakloosheid. U ontvangt onze inbreng zo kort tevoren omdat we rekening wilden houden met de brief over dakloosheid die staatssecretaris Blokhuis u gisteren heeft gestuurd.

Wij zullen binnenkort een verzoek aan uw procedurevergadering voorleggen voor een werkbezoek over de doordecentralisatie Beschermd Wonen eind september/ begin oktober, om u de stand van zaken kunnen presenteren en vragen kunnen beantwoorden.

Toelichting

- **Visie Dannenberg & doordecentralisatie Beschermd Wonen**
Gemeenten werken conform de met het Rijk gemaakte afspraken hard aan de voorwaarden van de commissie Dannenberg en de daarmee samenhangende doordecentralisatie Beschermd Wonen. Dit advies van 2015 met de centrale boodschap 'sociale inclusie voor iedereen', is destijds breed omarmd. Het uitgangspunt van dit advies was dat ondersteuning, bescherming en behandeling zoveel mogelijk in de thuissituatie ingezet wordt. De gedachte daarbij is dat wonen een grondrecht en een voorwaarde is voor maatschappelijk herstel en participatie. De commissie adviseerde al om in 2017 alle gemeenten financieel verantwoordelijk te maken en daarnaast te werken aan inclusieve condities. De inclusieve condities zijn nooit als randvoorwaarden benoemd om te doordecentraliseren. De commissie zei destijds al "realisatie van inclusieve condities in de samenleving en maatschappelijke ondersteuning én van ambulantisering van de meest kwetsbare groep van de huidige bewoners is een proces van lange termijn" en dat een lange overgangperiode nodig is om wonen en ondersteuning voor deze uiterst kwetsbare groep anders te organiseren.

Eind juni 2019 stelde het bestuur van de VNG het advies vast van het Expertiseteam Doordecentralisatie MO-BW-BG. Het advies bevat 10 bouwstenen voor een zorgvuldige (financiële) doordecentralisatie van Beschermd Wonen teneinde continuïteit van ondersteuning en zorg te borgen voor inwoners van alle gemeenten. In juli 2019 is het [advies bestuurlijk bekrachtigd met het Rijk](#). Daarmee is een nieuw fundament gelegd voor de doordecentralisatie van Beschermd Wonen. In de tussentijd zijn veel van [deze bouwstenen](#) uitgewerkt. Gemeenten blijven ook na de doordecentralisatie in regio's samenwerken en nemen de verantwoordelijkheid om regionale samenwerking te verbeteren en het opdrachtgeverschap te versterken, met het oog op een goed functionerend zorglandschap. Zij doen dat door onderling afspraken te maken over een niet-vrijblijvende Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) op het gebied van jeugd en van Beschermd Wonen / Maatschappelijke Opvang. Afspraken over inkoop van voorzieningen en administratieve lasten zijn onderdeel van de NvO.

De uitwerking van de bouwstenen bieden voldoende comfort voor een vervolg waar we gezamenlijk vertrouwen in hebben. Willen jullie de staatssecretaris vragen om conform de afspraak met gemeenten de tijd te geven de bouwstenen van het Expertiseteam uit te werken?

- Inwoners mogen geen last krijgen van de onzekere financiële situatie van gemeenten. Gemeenten kampen met grote financiële onzekerheid. Er zijn veel zorgen over financiële tekorten en continuïteit van voorzieningen, waaronder beschermd wonen. De voor 2022 geplande wijzigingen door de EVSD (Evaluatie Verdeelmodellen Sociaal Domein) en de invoering van het nieuwe objectieve verdeelmodel beschermd wonen zorgen hier voor extra onrust. Door de corona-maatregelen hebben gemeenten voor de maatschappelijke opvang aanzienlijke meerkosten vanwege de ruimhartige opvang van niet-rechthebbenden vanuit het oogpunt van de volksgezondheid. De onduidelijkheid over de uitname van budget vanwege de openstelling van de Wlz (Wet langdurige zorg) voor mensen met ggz komt daar nog eens bovenop.

Om de rust voor inwoners, gemeenten en aanbieders zoveel mogelijk te bewaren vragen wij u om de ex-ante uitname Wlz te heroverwegen, en alleen een ex-post uitname (verrekening achteraf) te doen, op het moment dat definitief duidelijk is welke cliënten uit beschermd wonen gaan uitstromen naar de Wlz. Dit vermindert het risico voor gemeenten en aanbieders op korte termijn en komt ten goede aan de inwoners doordat de continuïteit van beschermd wonen ondersteund wordt.

- **Aanpak dakloosheid**

De VNG is blij met het initiatief van staatssecretaris Blokhuis rond de aanpak van dakloosheid, zoals aangekondigd in zijn brief d.d. 3 juni jl. Met de €200 miljoen die Blokhuis beschikbaar heeft gesteld kunnen gemeenten goede plannen uitvoeren om het aantal dak- en thuislozen terug te dringen. Daarbij komt er ruimte voor het inhuren van mensen bij alle gemeenten die het project handen en voeten kunnen geven. Nu 21 gemeenten de uitdaging zijn aangegaan en een plan hebben opgesteld, hebben wij de vraag hoe we de overige 22 gemeenten mee krijgen. We weten dat de staatssecretaris niet liever zou zien dan dat ook die gemeenten de handschoen oppakken. Onze vraag is dan wel of er voldoende middelen zijn om ook gemeenten die in de tweede ronde meedoen te ondersteunen.

Door het noemen van een concrete doelstelling om dit jaar nog 10.000 woonplekken te realiseren legt de staatssecretaris de lat hoog. Wij hebben herhaaldelijk aangegeven dat we het noemen van dergelijke aantallen erg ambitieus vinden. Nu Blokhuis heeft laten zien zich volledig in te zetten voor de middelen (200 mln voor de gemeenten en 50 mln voor huisvesting van de doelgroep vanuit BZK) zijn wij er van overtuigd dat ook gemeenten alles op alles zullen zetten om die doelstelling te realiseren. Toch blijven wij ook herhalen dat we er hiermee niet zijn. Ook na 2021 zal er sprake moeten zijn van extra financiering die wat ons betreft structureel moet zijn. Het bevorderen van een sterke gezamenlijke aanpak met aanbieders, corporaties en cliënten is een voorwaarde. En maximale betrokkenheid van de andere departementen (BZK en SZW) is noodzakelijk. Wij rekenen erop dat de staatssecretaris zich hier volledig voor zal inzetten. Vanuit de VNG denken we hier graag over mee.